

Asia: VN/11255/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 § Määritelmät

-

6 § Valviran tehtävät

-

22 § Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

-

25 a § Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

-

29 a § Ilmoitukset savuttomista nikotiinituotteista

-

29 b § Myyntimäärät savuttomista nikotiinituotteista

-

30 § Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

-

31 § Vähittäismyyntipakkauksia koskeva yleissäännös

-

39 a § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

-

39 b § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu

-

39 c § Savuttoman nikotiinituotteen ulkoasu

-

40 § Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulkomaanliikenteessä

-

44 § Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

-

48 § Ilmoitus nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnistä

-

50 § Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

-

52 a § Tupakkatuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto

-

53 § Kielto myydä alaikäiselle

-

58 § Etämyynnin kielto

-

59 § Tullihuutokaupalla myynnin kielto

-

60 § Tukkumyynnin rajoitukset

-

62 § Alaikäisiä koskeva maahantuontikielto

-

63 § Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikielto

-

65 § Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita

-

66 § Matkustajatuonnin aikarajat

-

67 § Matkustajatuonnin määrälliset rajat

-

74 § Yleiset tupakointikiellot

-

80 § Tupakointikieltoa koskevat opasteet

-

81 § Tupakointikieltojen toimeenpano

-

90 § Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

-

91 § Tupakkalain valvontamaksut

-

94 § Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

-

97 § Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

-

100 § Myyntikielto

-

109 § Tupakan myyntirikos

-

113 § Tupakointirikkomus

-

117 § Myyntipäällykset

-

118 § Hallussapitokielto

-

119 § Hävittäminen

-

Voimaantulo

-

Muuta kommentoitavaa?

Nikotiinipussien myyntialalla toimiva Wellgio Medical Oy Ltd. kiittää valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta laiksi tupakkalain muuttamisesta.

Keskeisimmät havainnot

- Nikotiinipussit ovat terveydelle vähemmän haitallisia kuin poltettavat tupakkatuotteet, jonka vuoksi niitä tulisi kohdella lainsäädännössä eri tavoin.
- Lakia säätäessä tulee muistaa, että verkkokauppa ja matkustajatuonti naapurimaista lisääntyvät nopeasti, mikäli Suomen markkinoilta laillisesti saatavat tuotteet ovat selvästi kalliimpia tai laadultaan/houkuttelevuudeltaan heikompia. Tämä johtaisi koko uudistuksen tavoitteiden vesittymiseen.
- Makuaineiden sääntelyn tulee olla tarkkarajaista ja selkeää. Oleellista on sallia mintun, mentholin sekä muita lääkeamakuja sisältävien tuotteiden pääsy lailliselle markkinalle

Nikotiinipussien tuominen suomalaisen vähittäiskaupan valikoimaan on yleisesti ottaen erittäin perusteltu toimenpide. On kansanterveydelle edullista, että erityisesti tupakoitsijoille tuodaan saataville vähemmän haitallisia vaihtoehtoja. Ruotsi on tällä samalla linjalla saavuttanut tilanteen, jossa enää vain 5,6% aikuisväestöstä tupakoi. Pussien myynnin sallimisen myötä myös täysin käsistä riistäytynyt nuuskan salakuljetus on Tullin tietojen mukaan romahtanut. Uudistus on siten lisännyt verotuloja, kitkenyt pikkurikollisuutta ja tulee ajan myötä vähentämään haittoja.

Nyt tehtävässä lakiuudistuksessa olisikin tärkeää varmistaa tämän hyvän kehityksen jatkuminen. Esitys kuitenkin sisältää muutamia kohtia, jotka yhdessä suunnitellun mm. Ruotsiin verrattuna erittäin korkean verotason kanssa uhkaavat syödä pussien sallimisen tuottamat hyödyt. Pahimmassa skenaariossa kotimainen myynti laskee, verotulot jäävät saamatta ja salakuljetus sekä rajat ylittävä verkkokauppa ilman minkäänlaisia sääntöjä alkaa rehoittaa uudelleen.

Eräs keskeinen kohta koskee makuaineita. Makuaineiden kiellolla on perinteisesti pyritty estämään tupakan maun muuttaminen miellyttävämmäksi. Nikotiinipussi ei kuitenkaan sisällä tupakkaa, joten makujen kategorinen kieltäminen tarkoittaisi käytännössä sitä, ettei pussi maistuisi miltään. On selvää, että tällaisessa tilanteessa muualta tuotavan tai tilattavan tuotteen suosio lähtisi uudelleen nousuun. Kielletyt maut tulisikin luetella selkeästi ja tarkkarajaisesti, jättäen kuitenkin laillisille toimijoille riittävän määrän vaihtoehtoja.

Oleellisinta on säilyttää mahdollisuus lääkkeissä sallittuihin makuaineisiin. Lääkemausta Mintun ja mentholin makuiset tuotteet muodostavat 80% koko markkinasta – ja siten myös hallituksen edellyttämästä 50 miljoonan euron tuottotavoitteesta. Samalla etämyynnin kieltä tulisi toteuttaa välittömästi lain voimaantulon yhteydessä. Tällä tavoin voidaan varmistua paitsi siitä, että kotimainen markkina on kilpailukykyinen, myös vähentää muualta tuotavien tuotteiden vyörymistä Suomen markkinoille.

Wellgio yhtyy perustuslakivaliokunnan näkemykseen siitä, että erilaisten tuotemerkkeihin liittyvän sääntelyn tulee olla suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Tätä taustaa vasten selvästi perinteisiä tupakkatuotteita vähemmän haitallisten nikotiinipussien kohtelu yhtä ankarasti kuin savukkeiden ei ole perusteltua. Nikotiinipussien kaupassa tulisi siten sallia brändivärit ja tuotemerkit.

Aalto Juha
Wellgio Medical Oy Ltd